

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה. חוק זה בא לתקן חוקים שונים ולקבוע הוראות נוספות כדי לשמור על מדיניות פיסקלית אחראית, לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית, ולהגדיל את הכנסות המדינה ואת תקבוליה, וזאת תוך חיזוק הצמיחה במשק, שינוי סדרי העדיפויות הלאומיים וצמצום הפערים, והכול בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024.

פרק ב': מקרקעי הקרן קיימת לישראל – היטל מימון פיתוח

2. תיקון חוק קרן קיימת לישראל (תחולת דיני המס והוראת שעה), התשע"ח-2018, אחרי סעיף 3 יבוא:

”היטל מימון פיתוח על מקרקעי קרן קיימת לישראל (א) נוסף על האמור בכל דין, קרן קיימת לישראל תחויב בתשלום היטל מימון פיתוח למדינה בשיעור של 30% מההכנסות שקיבלה הרשות בעד שיווק מקרקעי קרן קיימת לישראל או מי מטעמה, בכל שנה, לפני ניכוי (להלן – סכום ההיטל).“

דברי הסבר

עד לשנת 2018 הייתה קרן קיימת לישראל פטורה מכל מס ממשלתי מכוח חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952, והאמנה בין המדינה להסתדרות הציונית. בשנת 2018 התקבל חוק קרן קיימת לישראל (תחולת דיני המס והוראת שעה), התשע"ח-2018, שביטל את הפטור ממיסוי ממשלתי שחל על קרן קיימת לישראל.

בסעיף 21 לתוספת השלישית בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, נקבע כי על מקרקעי ישראל לא תחול חובת תשלום היטל השבחה הקבועה בחוק התכנון והבנייה אלא הוראות ההסכם שבין המדינה לרשויות המקומיות. בשנת 2012 נחתם הסכם בין הרשויות המקומיות למדינת ישראל שתיקן הסכם קודם בעניין זה, ובמסגרתו נקבע כי במקרקעי ישראל יחול, חלף היטל השבחה, תשלום בשיעור של 12% מתקבול המדינה לשיווק מקרקעי ישראל (להלן – הסכם החלף).

הרציונל בקביעת מנגנון ייחודי לגבי מקרקעי ישראל הוא בכך שאין הצדקה שהמדינה תחוב בהיטל השבחה מלא כפי שמחויב בעלים פרטיים במקרקעין שבתחומי הרשות המקומית, מאחר שהמדינה משקיעה מתקציבה בתחומי הרשויות המקומיות מיליארדי שקלים חדשים מדי שנה בפרויקטים מתחומים שונים, ובכלל זה תחבורה והסעת המונים ותשתיות.

מאחר שקרקעותיה של קרן קיימת לישראל מוגדרות במקרקעי ישראל לפי סעיף 1 לחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, הסדר חלף היטל השבחה חל גם על קרקעותיה, על אף שהרציונל האמור לעיל אינו מתקיים לגבי קק"ל.

פרק ב'

כללי לקרן קיימת לישראל (להלן – קק"ל) בעלות על שטחי קרקע של כ-2.3 מיליון דונם בתחומי מדינת ישראל המהווים כ-11% מהקרקעות במדינה. בניכוי מחוז הדרום, שמהווה 60% משטח המדינה, שיעור הבעלות של קק"ל בשטח המדינה עומד על כ-22% (1.9 מיליון דונם). באמנה שנחתמה בשנת 1961 בין הממשלה לקק"ל, נקבע כי ניהול מקרקעי קק"ל יהיה בידי מינהל מקרקעי ישראל (כיום רשות מקרקעי ישראל), כנאמן לקק"ל. כמו כן, בחוק יסוד: מקרקעי ישראל, הוגדרו מקרקעי קרן קיימת לישראל כמקרקעי ישראל.

במסגרת ניהול הקרקעות המשותף מעבירה רשות מקרקעי ישראל לקק"ל מדי שנה את הכספים שהתקבלו בעד שיווקי קרקעות קק"ל. בשנים האחרונות הועברו מיליארדי שקלים חדשים לקופת הקרן קיימת לישראל כהכנסות ממקרקעי קרן קיימת לישראל, כמפורט בטבלה להלן:

שנה	העברות לקק"ל (מיליארדי שקלים חדשים)
2018	1.6
2019	1.5
2020	2.0
2021	5.4
2022	6.4

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 107.